

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 45 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrsticah v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvale, ocmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnine, reklamacije in inserate prejemajo upravnistvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko

•V edinost je moč.

Vabilo na naročbo.

Skoraj izteče trinajsti letnik našega glasila. Prepričani smo, da smo v težkem boju proti mnogostranskim nasprotnikom vestno izpolnjevali svoje dolžnosti, kolikor so nam dopuščale skromne naše moči. Pogumno zatorej zremo v bodočnost, osvedočeni, da nas ne zapuste v prihodnjem letu oni rodoljubi, kateri so nam bili doslej zvesti naročniki. Tako se moremo tudi nadejati, da dosežemo svoj namen združenimi močmi ter priborimo primorskemu Slovanu ono priznanje, katero mu pripada po zgodovini in pravici.

Ta naloga: bojevanje za našo narodnost in za naše narodne svetinje ostaje nam živo pred očmi; za njo živimo in ako treba, žrtvujemo zadnje svoje imetje.

Našemu načelu ostanemo zvesti in primorski Slovenec najde v nas izvestno trdno zaslombo. Prosimo zatorej naše rodoljube, da nas podpirajo kolikor mogoče s tem, da se pridno naročijo na naš list.

Brez gmotne podpore ne more obstajati nobeno podvzetje, zatorej naj se nas skoraj spomnijo vsi dotični gospodje, kateri še niso podmirili svoj dolg.

„Edinost“ stane:

za vse leto . . . . . gl. 6.—
za polu leta . . . . . gl. 3.—
za četrt leta . . . . . gl. 1.50

Mir in sprava.

(Dalje in konec.)

Liberalcem nasproti so klerikalci. Čeprav bi se moral pravi liberalizem strinjati z vero in drugimi narodnimi čutili, opazujemo mej nami čudno nasprotstvo, ki vlada mej liberalci in klerikalci, med za-

stopniki svetskega in duševnega napredka. Apostoli katoliške vere mej nami zaidejo čestokrat tako daleč v svojem krivičnem mnenju, da napačno mislijo; — kar je posvetno, kar se dotika posvetnih čutov in teženj naroda, ni spravljivo z nabožnem ter je zadnjemu celo škodljivo.

Sacra misere non licet profanis — ne mešaj svetih stvarij z posvetnimi, — trdijo ti v napačnem prepričanju ter narodnost smatrajo povsem posvetnim čutom. In uprav v tem se svojevotno varajo. Narodnost po mnenju dobromisledega človeka ne smemo prištevati povsem posvetnim čutom, temveč blažjim, plemenitejim in povestnica sama nam dokazuje, da narod, ki je svojo narodnost zapravljal, se je udal tudi tujeverstvu. Narodnost mora biti prijateljica in povspesiteljica veri, ne pa njena nasprotnica. Narodnost bodi podlaga veri, ne pa sovražnica.

Najslajša in najvažnejša čut v narodu je pač vera; za njo pa je narodnost. Ena se mora zlagati z drugo; zadnja mora biti v podporo prvej in prva ne bode pravega uspeha imela, ako je v nasprotju z narodnostjo.

Iz sovraštva ene mej drugo nastane prepričanje, kateri je tolikor enej, kakor drugej v neizmerno škodo. Oglejmo si naše klerikalce. Pravijo, da ni, niti ne more biti veren, kdor povspesuje narodna načela ter širi v narod slovansko zavest, kajti zadnja je baje katoliške veri nasprotna. Od tod nastane boj in prepričanje; eden se spre z drugim in nasledek je mejsebojna zagrizenost: — vera ali prav za prav cerkev je zgubila vernega podanika, ki, zvest do tedaj verskim naukom, iz slabega prepričanja postane proti njim nemaren; narod pa ima v prepričanem klerikalcu zopet svojega nasprotnika ali sploh mladenega sina.

Obe sti tedaj na škodi; obe plakati izgubo. In, ako pogledamo po slovenskem obzorju, zazremo pač več takih sinov majke Slave, ki so se spreobrneli ter nehoté postali nasprotni. Marisikje po majhnej naši domovini nahajamo še apostolov vere, slovenskih duhovnov vernih svojemu prepričanju, da narodnjak je ob enem nasprotnik vere ter širi z narodstvom tudi odpadne ideje.

PODLISTEK.

Samotar na Selih.

Spisal Branimir.

(Dalje.)

Samotar se jej lahko pokloni, jej poda roko in opravičuje svoj pohod.

Avgusta primakne stol: „Sedite gosp. Mavrič.“

„O hvala, hvala, gospica!“ reče Samotar in se vsede.

Avgusta mu sede nasproti. Najprej ljubeznjivo okrega Samotarja, da ni prej prišel, na kar se jej Samotar opravičuje. Potem je bil nekaj časa molk, kakor da bi se ne imela kaj pogovarjati. Samotar si mej tem ogleda sobo in pohištvo.

Dva velika okna sta jej dovolj dajala svetlobe. Ob nasprotnih stenah stali ste postelji. Mej oknoma omara s predali; tej nasproti druga omara. Na mizi je bilo nakopičenih različnih knjig; okoli nje so stali stoli. Zraven vrat je stala na jedno stran steklena omara z novjšimi knjigami; na drugo naslonjača, pred njo majhna, okrogla mizica. Na njej košek z pričeto nogovico. Na steni so visele štiri velike podobe v pozlačenih okvirjih. Najlepša je predočevala venčanje hrvatskega kralja Zvonimira. V oknih so stale različne cvetlice in skoraj do tal so visela bela, vezana zagrinjala, lastnoročno delo Avguste in Ljudmile.

Molk pretrga Samotar: „Pogrešam gospice vaše sestre!“

„Oprostite, peljala se je z nadučiteljevo soprogo v trg.“

„Je li zopet kaka veselica?“

„Ne gospod Mavrič, povabila jo je moja prijateljica, ki je bila večeraj tukaj.“

Govor mej njima je tekkel potem o navadnih, manj važnih stvarih, ki nas ne zanimajo. Avgusta je Samotarja spraševala o materi, bratih in sestrah, potem o družih osebah, katere je slučajno poznala.

„Kako se vam kaj dopade naš kraj, gospica?“

„O hvala, gospod Mavrič, nisem mislila, da bi moglo biti v Žrnovski dolini tako prijetno. Okoli nas ravno polje in dalje visoke, zelene gore in tudi prebivalci niso presurovi.“

„Gospica, ko se tu vdomačite, dopadalo se vam bo še bolj v našej dolini. Verjemite mi, meni se naša dolina najbolj dopada in najraje sem tukaj.“

„To je zato, ker ste tu rojeni; saj se tudi meni Melinje najbolj dopada, kjer sem preživela svoja otroška leta.“

Sedaj zaropoče zunaj voz. Avgusta vstane in stopi k oknu.

„Gospod Mavrič, sestra je uže doma“ pravi in gre proti vratom.

„Čakajte malo“, zakliče Samotar; „jaz hočem gospico tudi vsprejeti; saj dovolite. Kako je ime gospici vaše sestre?“

„Oh, saj res, pozabila sem vam po-

Narodnost narekuje nam ljubezen in spoštovanje do domovja, napolnjuje nas z milimi spomini in blagimi čutili; narodnost nas tedaj vodi tudi do prave poti, do značajnosti in samostojnosti, vabi nas h požrtvovalnosti in dobrdelnosti; sploh: narodnost nas tudi spodbuja z golj k dobrim činom ter na tak način postane vredna spremljevalka, povspesiteljica in podpora veri, ne pa nasprotnica in sovražnica.

Rekli smo, da narodnost nas vzbuja k ljubezni do lastnega jezika in navad. Ni li pa uprav vera ena najbolj vkorenjenih navad v narodu? Nili uprav vera ona, ki narod jači ter mu vtisnuje znamenje značajnosti in trdnosti?

Pravi narodnjak pospeševal in ljubil bode navade naroda, kakoršne same ob sebi ter jih ne spreminjal in po svoje uravnaval. Starodavni tempelj, z starimi mozajki pokrit zid zgubi svojo vrednost, ako ga nepoznavatelj obmeče nespametno z vapnom ter ga po modernem slogu preravnava. Enako je tudi z vero.

Od starodavnih vekov sem bili so naši predniki udani katoliške cerkvi in istega prepričanja v veri so tudi njih potomci; absurdno bi tedaj bilo pobijati versko načelo v Slovincih ter iztrgati iz src slovenskih vernikov najdražji čut, ki jim je lastna, namreč: vero!

Kdor istinito ljubi svoj narod in njegove navade, spoštoval bode tudi njegove ustanove, njegovo prepričanje ter ne želel ga navoditi na pot zmote in odpada. Ako delujemo v to, da narod svojo vero zgubi ter se drugej udaje, nismo pravi rodoljubi, temveč želimo narodu pogin in pozabljenost.

Podlaga vseh verskih naukov je pa naravnost ali moralna. Plemeniti človeško srce, obdržati človeka na pravej poti, gojiti v njem dobre čute — to je naloga pred vsem človekoljubnega duhovstva. Ono je v to poklicano, da narod vodi na pot pravega spoznanja in pravice — to se pa tudi najzgodje in najbolje godi na narodnej podlagi.

Mir mej narodnjaki in slovenskimi klerikalci; ta dva pojma spojita naj se samo v jednega ter jeden drugega podpirata, kajti grdo in nečastno je za nas, da sta si med nami učiteljica miru in sprave in narodna ideja v nasprotju; tem bolj grdo zategadelj, ker je narod slovenski poznat kot veren katoliški narod. Mir in

sprava naj bi vladala tudi mej našim bournim narodom in Slovanskem sploh, koji mir bi pa pred vsem ne smela motiti vera.

Gutta cavat lapidem — majhna kapljica izvrtva v teku časa trd kamen. Kako naj bi vse naše prizadevanje, pripeljati naše severna sobrate v rimsko katoliško cerkev, moralo ostati brez uspeha? Železna volja vse doseže in tudi mi bomo dosegli boljše, tako zaželjeno prihodnost, ako bomo si prizadevali, skrbno delali ter vse naše moči v to doseglo obrnoli. K temu nam je pa pred vsem treba miru. Uprav sedaj bliža se Božič, praznik miru in sprave — nismo si mogli bolj primerne časa izbrati za to razpravo, nego uprav tega, da pokladamo na srce udanih nam somišljenikov in sorojakov mirovne besede.

Bog daj, da bi čez leto dan javljati mogli doseglo tako mirovni, spravljivi okoliščini, ki bi edine obvarovale narod naš pogina!

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(XVI. seja dne 20. oktobra 1888.)

Deželna vlada odposlala je načrte za zagradbo hudournikov Vipavskih. Potrebna svota znaša nad 37.356 gl., ker pa tehničnih poročil še manjka, bode se ta zadeva rešila v prihodnjem zasedanju.

Poslanec Lavrenčič obžaluje, da ta zadeva tako počasi napreduje, sosebno ker so Vipavski hudourniki zopet letos mnogo škode napravili. Upa, da se stvar gotovo v prihodnjem zasedanju reši.

Poročilo deželnega odbora o reorganizaciji deželnih uradov izroči se finančnemu odelku.

Dr. Vošnjak nasvetuje, naj se v prvi vrsti obravnava poročilo finančnega odelka o proračunu deželnega posojilnega zaklada in o proračunu deželnega zaklada za l. 1889.

Dr. Mosche poroča o tem in nasvetuje: Visoki deželni zbor naj sklene: I. Skupaa potrebščina dežel. zaklada za l. 1889 v znesku 820.895 gl. 76 kr. in

„Ah; zopet veselica? Prosim, veste uže, kaj se bode igralo?“

„Tega ne vem, še ni za trdno določena nobena igra.“

Nadučiteljeva soproga je prišla v sobo in govorica je prešla na druge stvari. V mraku se Samotar poslovi in še jednoč povabi gospodični v Vranjek.

Naslednji četvrtak prideti gospodični v Vranjek na obisk. Pozno zvečer spremi Samotar gospici domu.

Samotar je zahajal vedno pogosteje k Avgusti. Po dnevnem delu, ko bi imel iti spat, zamenil je delavno obleko, potisnil klobuk na oči, se zavil v plašč in stopal po samotni stezi proti šoli, kjer je stanovala Avgusta v spodnjih prostorih. Ostajal je tam pozno v noč. Po dnevu pri delu se je Samotarju čisto vrivala podoba Avguste pred oči. Takrat je nehoté prenehal delati, se naslonil na kamen, ter zamišljen zrl pred sé, ali je pa šel na polje. Godilo se mu je tako, kakor tistim, katerim se razvija v srcu ljubezen do kacega bitja. Pri tem je delo zaostajalo. Naročniki so priginjali in mati je prosila Samotarja, naj se podviza pri delu.

Samotarjevo vasovanje pri Avgusti ni moglo ostati ljudem dolgo skrito. Zdj ga je videl ta, zdaj drugi priti iz šole pozno po noči. In ker je bila soba nadučiteljeva temna, a soba Avguste razsvetljena, sklepali so, da zahaja Samotar k njej. Kar je pa vsa dolina vedela, zvedla je tudi mati. Precej ni hotela ver-

zaklada 106.452 gl. 62 kr., torej z nedostatkem 624.443 gl. 14 kr. se potrudi. II. Za potrebno pokritje nedostatka v znesku 624.443 gl. 14 kr. naj se za leto 1889 pobira: 1. 40% priklado na užitino od vina, vinskoga in sadnega mošta in od mesa v znesku 129.590 gl.; 2. sledeče naklade: a) od porabljenih likerjev in vseh poslajenih opojnih tekočin brez razločka na stopinje alkoholovine od hektolitra po 6 gl.; b) od vseh porabljenih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100delnega alkoholometra za vsako hektolitersko stopinjo 18 kr., v skupnem znesku 100.000 gold.; 3. 28% priklado na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov z vsemi državnimi prikladami vred v znesku 404.232 gl. Deželnemu odboru se naroča, pridobiti sklepom pod II. 1. in 3. Najvišje potrjenje.

Poslanec Dežman pravi v splošni razpravi, da želi, da se sklepi deželnega zbora izvrše, kar pa upa, da bode sedanji deželni glavar izvršil, kakor je obljubil v nastopnem govoru. Ne dopada mu, da se velika vsota 58.000 gl. daje brez pravdoločenega naročila deželnemu odboru na razpolaganje itd., konečno pravi: „Selbst ist der Mann“; občine naj same skrbje za svoje potrebe, potem ne bode treba deželnemu zboru tratiti zadnji dan njemu dovoljenega zborovanja in v treh tednih bi lahko svoje obravnave končal.

Vname se zatem daljša polemika, katere se vdeležujejo poslanci Detela, Dežman, Murnik, bar. Schwegel, Šuklje in dr. Vošnjak. Posebno zadnja dobro pobijata Dežmana in njegove nazore.

Poslanec dr. Mosche potem poroča o proračunu deželnega posojilnega zaklada vojvodine Kranjske za leto 1889., ki se odobri s presežkom 110.812 gl. 30 kr., kateri je porabiti v pokritje primankljaja za leto 1888. Zbor odobri proračun brez razgovora.

Poslanec dr. Mosche poroča v imenu finančnega odseka o došlih peticijah in navetuje, da se podložene tri prošnje odklonijo.

Poslanec Dežman nasvetuje, naj bi se prof. Vodušeku, ki res hvalevredno deluje na polji astronomične vede, dovolilo 200 gl. podpore, kar obvelja.

Dovolé se razne druge podpore in potem se odobrijo predlogi finančnega odseka brez daljnjega razgovora tudi v tretjem branji.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Debata o predlogu novega vojnega zakona je vrlo zanimiva, vrši se pa malo prehitro in zbornica je koj pripravljena sprejeti nespremenjen vladen predlog, ne oziraje se na predloge posamičnih govornikov, ki bi radi ublažili strogo in zmanjšali bremena, katera nalaga novi zakon avstrijskim narodom. Tudi levičarji, ti liberalni levičarji, so popolnoma pozabili na svojo liberalnost ter zamečejo najlepše predloge, ki bi mogli novi zakon prilago-

jeti, a ko je opazovala njegovo obnašanje ter zapazila, da zvečer ne ostaja doma, spoznala je, da mora kaj tacega biti.

Prijela je neko jutro trdo Samotarja. Tajil jej ni nič. Mati ga je opominjala in svarila rekoč, da iz tega ne bode nič, ker on si mora tako nevesto izbrati, da se bo znala obnašati v kuhinji in tudi pri družem delu, a ne tako, ki Bog vé, če zna kuhati in sobo pomesti. „Lepo je“, je dejala mati, „če zna ženska brati, pisati in računati in družih znanosti, kot vezati zagrinjala, delati čipke itd., ali še lepše je, če zna tudi dobro kuhati in vsako delo opravljati. Veš Franjo, tam, kjer si začel, ne smeš nadaljevati“. Mati gre po svojih opravilih in Samotar v delalnico. Po poti je premišljeval, kaj bi storil; Avguste pustiti ni mogel, a matere ne ubogati mu je bilo težko. Sklenil je redkeje zahajati k njej in to tako, da bi mati nič ne vedela. Pisal je toliko več pisem. Sin Samotarjeve sestre, ki je hodil k Avgustu v šolo, prenašal je pisma. Malokrat je šel prazen. Da bi pa kak nepovabljenec ne mogel čitati pisem, izumela sta Samotar in Avgusta posebne črke, in s temi sta si dopisovala. —

V trgu je bila zopet veselica. Naha-jamo tudi naše znance: pisarja Podleska, učitelja Milvana, nadučitelja z soprogo, Samotarja in Avgusto; le njene sestre Ljudmilo ni bilo. Zaradi glavobola se ni hotela udeležiti veselice. Avgusta se je pripeljala z nadučiteljem, Samotar v svojem vozu. (Dalje prih.)

ditu potrebam ljudstva. Mej govorniki so se pretekli teden odlikovali Steinwender, dr. Engel, Beer in dr. Herold. Novi zakon zahteva, naj zbornica dovoli, da se vsako leto pomnoži število rekrutov za 7526 mož. Domobranstvo je po novem zakonu del stalne vojske, ter ne bode služilo v bodoče v brambo domačih mest, ampak pojde z redno vojsko vred v ogenj. Domobranci bodo morali za naprej služiti vsi po eno celo leto, ter ne bodo spuščeni več domov po nekaj tednih, kakor do sedaj. Ako je tudi zakon jasen, tam kjer zahteva nova bremena je pa temen in dvoumen na premnogh mestah. Tako n. pr. ni v zakonu nikjer določeno število vojske, ki naj se vzdržuje pod orožjem v mirnem času. Vlada bode lahko vnaprej v najmirnejših časih vzdržavala kolikor mogoče mnogobrojno vojsko, izgovarajoč se, da jej od te ali ene strani preti nevarnost. To bi preveč stalo narode, zato predlaga poslanec Steinwender, naj se v zakonu določi število vojske, ki naj se vzdržuje v mirnem času pod orožjem. Za ta lep predlog ni vstal ne samo noben desničar, pa tudi noben levičar. Na to so bili vsprejeti brez razprave § 14. do 24. Pri razpravi § 24., zadevajočega enoletne dobrovoljce, poprime dr. Engel (Mladočeh) besedo ter se toplo poteguje za dijake, katere novi zakon najhujše zadene. Dr. Engel je pobijal posebno določbo novega zakona, da vsak dobrovoljnik, ki ne položi koncem leta častniški izpit, služi za kaznen še eno leto. Svaril je vlado, naj nikar ne sili mladih mož, da proti svoji volji polagajo častniški izpit. Taki prisiljeni častniki ne bodo nikdar imeli onih moralnih sposobnosti, katerih treba častniku v vojski. Potegnil se je o tej priliki tudi za jezikovna prava nenemške mladine, katero bi radi prisilili, da se uči nemščine. Poseben utis je napravil na zbornico govor posl. Beerja. Posebno zanimivo je to, da je Beer ostro napadel ministra Gauča, da mu je dokazal, kako neveden je v nekih strokah, da ne pozna dejanskih razmer na podlagi spisa nadvojvode Albrehta, v katerem pravi, da je vsak dobrovoljnik koncem leta sposoben bodisi za častnika, bodisi za podčastnika. Ekscelenca Gauč je izgubil vse svoje prijatelje in tudi levičarji ne marajo več zanj. Beer brani dobrovoljce proti vladi, katera rdi, da jih položi samo 38% častniški izpit, dočim vsi drugi padejo ali odstopijo. Beer je dokazal, da prebije 85% z dobrim vspehom izpit, kar je pač dovolj dober vspeh te institucije. Mej onimi, ki ne morejo položiti izpita, so pa nekateri, ki so vsvarjeni za učenjake, ne pa za vojake; ako hoče vlada take ljude kaznovati s tem, da je prisili služiti dve leti, jim dela krivico, ker jih odteguje za tako dolgo dobo njih pravemu poklicu. Govornik zahteva, naj se dobrovoljniško leto vsteje onim, ki vstopijo s tem v državno službo, v službeno dobo in to tem bolj, ker po novem zakonu ne bodo mogli enoletniki nadaljevati svojih vseučiliških študij, kakor je bilo do sedaj. Proti koncu stavi predlog, naj se § 24. premeni tako, da naj oni, ki koncem leta ne položijo z dobrim vspehom častniški izpit, služi še pol leta, oni pa, ki niso dosegli do konca leta niti kapralske časti, naj služijo dve leti. Ta predlog je dijakom manj prijazen, nego predlog dr. Engla, ki zahteva, da se drugo leto popolnoma odpravi. Proti koncu debate je izustil še (Mladočeh) dr. Herold krasen govor, v katerem se krepko poteguje za pravice dijakov. Dr. Herold je govoril tako prepričevalno, tako temeljito in tako navdušeno, da ga je vsa zbornica, ki je bila po dolge debati uže vtrujena, pazljivo poslušala. Koncem govora mu je vse ploskalo in čestitalo. Ako bode Beerjev predlog sprejet, bode to pač večji del zasluga dr. Herolda. Posebno ostro je napadel novi zakon v onih točkah, ki so naperjeni proti siromašnim dijakom, katerih večina resno in pridno studira. Novi zakon je pa proganja s tem, da hoče zelo, zelo skrčiti število na državne troške službečih enoletnikov. Ako koncem leta položi siromak izpit, ne more kupiti častniške suknje; ali naj ta mož zato služi dve leti?! Koncem svojega govora poziva dr. Herold vse poslance, naj uže bodo katerekoli stranke, naj se krepko potegnejo za inteligenco, ki je po novem zakonu v velikej nevarnosti. Govornik je napravil na zbornico mogočen vtis.

Govore, da je položaj finančnega ministra kočljiv. Deficit za preteklo leto znaša 38,090.955 gl., ne pa kakor je en izračunil in zbornici izkazal, 23.761.195 gl. torej za 14,329.860 gl. več. Tudi letošnji proračun je tako sestavljen, da je prebitek le navidezen. To je vzbudilo v višjih krogih nezadovoljnost ter omajalo njegov položaj.

Ogerska zbornica je vsprejela predlog o mostarski železnici. Ogerska vlada se jako trudi kolikor mogoče razširiti in utrditi svoj upliv v Bosni in Hercegovini.

Vnanje dežele.

Ruski listi bavijo se še vedno z neuspehom ruske diplomacije v Perziji, kjer je zmagal angleški upliv. Jako dobro znamenje za Ruse je to, da sedaj mirno in nepristransko preiskujejo, koliko so ta poraz in neuspeh zakrivilji sami, in koliko so jim ga drugi provzročili. V Perziji je bilo navstalo vprašanje o zemljiški posesti, katerega niso znali rešiti. Bile bi navstale homatije v deželi, da jim niso priskočili Angleži v pomoč. Rešili so to vprašanje na vseobčo zadovoljnost Perzijancev ter si s tem pridobili njih hvaležnost. Perzijanci se hodijo učiti tudi v Anglijo in v Ameriko, kjer dobivajo podpore, katerej se jim pa ni nadejati na Ruskem; zato so pa tudi bolj prijazni Angležem, nego Rusom. „Novosti“ pišejo, da se zaradi tega nevspeha ni treba jeziti, kajti zakrivilji so ga Rusi sami. Zakaj niso skrbeli za dobre trgovske zveze z Perzijo, ki jim je tako blizo? Zakaj niso zgradili železnice od Baku do perzijske meje, ki je tako blizo? Ta nezdoda bode Rusom odprla oči, da bodo v bodoče bolje pazili na to, kako treba konkurirati z svojimi nasprotniki.

Iz Belegagrada dohajajo vesti, da Nikola Hristić kmalo odstopi ter da mu bode sledilo ministerstvo z Ristićem na čelu. To pa ni verjetno, kajti radikalci so tudi sedaj tako močni, da se jim ni treba spajati ne z liberalci ne z naprednjaki, katerim se je Ristić v zadnji čas vrgel v naročje. Radikalci bodo delali po svoje. Ristić pa obsedi mej dvema stoloma na tleh. „Novoje Vremja“ pišejo, da je kralj Milan poslal na Dunaj po pomoč, ker si ne zna in ne more več pomagati.

Francoska zbornica je izvršila proračun. Letos so skoro vsi monarhisti glasovali proti proračunu, dočim so se druga leta vzdrževali glasovanja. Majhen poraz za vlado je trgovinska pogodba z Grško, katero je zbornica sklenila proti volji vlade. To pa ne bode imelo slabih posledic za ministerstvo, ker je to strogo gospodarsko vprašanje. Boji mej raznimi strankami trajajo v Parizu še vedno, da, to dan na dan hujše. — O rusko-francoskem prijateljstvu piše „National“: „Ruska vlada je prosila 275 milijonov rubljev in Francija sama podpisala jej je več kot dvakrat toliko. Ta finančni vspeh smatra se lahko tudi političnim vspehom, kajti Rusi lahko vidijo iz tega, da seza našo prijateljstvo dalje nego do žepa. Italjani in Nemci bodo razumeli, kakor se nadejamo, ta pouk“.

Nemški listi so zopet začeli vojsko proti Rusiji, katera se jim v iztočnem vprašanji ne vede po volji. Grožé, da razglasijo vse listine in ugovore, sklenene mej Avstrijo in Rusijo pred okupacijo Bosne, ako ne prenehajo ruski listi širiti neresnice (?) o vzhodnem vprašanji. — V Afriki pač nimajo sreče ne Nemci ne Italjani in ne Angleži, vsi so tepeni in vsi trose zastoj denar in pošiljajo v smrt svoje vojake, ne da bi kaj dosegli.

DOPISI.

Iz Repentabora 9. dec. [Izv. dopis] V proslavo 40letnega vladanja Nj. Velič. našega presvitelega cesarja Frana Josipa I. bila je v dan 1. decembra ob 4. uri slovesna sv. maša, katere se je vdeležila vsa tukajšnja šol. mladina z svojim g. učiteljem ter v proslavitev pela cerkvene pesni in slednjič cesarsko pesen. Vdeležilo se je svete daritve v polnem številu županijsko starešinstvo, zastopniki kraj. šol. sveta in mnogo občanov obojega spola. Po sveti maši se je šol. mladina odvela v šolo, kjer so jo z svojo navzočnostjo počastili občinski starešini, svetovalci kraj. šolskega sveta in nekoliko družih mož. Proslavitev se je tudi v šoli začela z molitvijo. Potem je g. učitelj zbrani svoji mladini in navzočim občinskim možem javil slavnostnemu dnevu primeren govor, predočivši modrost, pravičnost, blagosternost in dobrotljivost vladarjevo, budivši in uterjevalši ljubezen, udanost in pokorščino do našega presv. cesarja. Konečno pozval je svojo mladež in navzoče občinske zastopnike, naj z njim zakličejo trikratni živio v čast očetu zdajnega šolstva, kar so nežne dušice in navzoči gospodje radostno storili. Predsednik kraj. šol. svetu, č. g. župnik M. Sila vnel je mladino k marljivosti, ljubezni do Boga, domovine in cesarja in vstrajni delalnosti, v kateri vzgled nam je najvišja cesarska obitelj. Temu je sledilo petje:

Cesarska pesen, „Domovina“ in „Slovanski duh“. Ko je mladina nji prijetno pesniško zadačo ugodno rešila, bila je vsa obdarovana z knjižicami: „Naš cesar“ ali spomenicami in slednjič dobila je delež jerbasa jabolk. Presrečna mladina je konečno zmolila še očenašek in oglasila trikratni „živio“ Onemu, v čegar proslavo je bila obdarovana in potem veselo odšla.

Uhod šol. poslopja bil je s zelenjem ovenčan, a nad njem plapolala je cesarska zastava. V šolskeji sobi bila je cesarjeva podoba postavljena med zelenjem in obdajal jo je zali cvetlični venec. Slavnost trajala je do poldne. Glede običajnega poka možnarjev i. dr. ne javljam pobližje; osmelim si pa navesti, da je g. nadžupan na posebno željo starešinstva napravil sijajen banket, lep patrijotičen popoldanski praznik, in prijazno povabil tudi gg. učitelja in župnika. Prijaznemu vabilu, kakor tudi v povečanje slavnosti in uterjevanja ljubezni do Nj. Veličanstva, sta se zadovoljno pridružila v složno proslavo slavnostnega dne. Pri banketu bili so občinski zastopniki, tajnik in zastopniki kraj. šol. sveta prešinjeni globocega spoštovanja, udanosti in ljubezni do Njeg. Veličanstva. Vršile so se napolnice. G. župnik je v daljšem patrijotičnem govoru napil Njeg. Veličanstvu. — Zdravici sledili so živahni živio-klicji in potem zbrani zapoje cesarsko pesen. G. učitelj nazdravi župniku, č. g. M. Sili, kot diki duhovništva in vzornemu domoljuba. Potem nazdravi tudi gosp. nadžupanu kot cesarjevemu zastopniku v svojem županovanji. Uže pred 4. uro popoldne ločil se je naš priljubljeni, preč. g. župnik od vesele družbe, ker izvabilo ga je stanovsko opravilo. Ostali so se potem še precej časa radovali, peli ter navdušeno večkrat klicali: Živio naš presv. cesar! Lep patrijotičen praznik ostane naši šolski mladini in občinstvu v trajnem spominu.

Iz Ribnice na Štírskem 15. decembra 1888. [Izv. dopis]. [Volitev v občinski odbor]. Težak in hud je boj, ki ga imamo Slovenci tu ob Dravi z našimi nasprotniki, kateri se sicer vrši neprestano, dasiravno stopa na dan najhujše ob volitvah. V Ribnici n. pr. imeli smo doslej, odkar se mi mlajši spominjam, vedno nemčurski občinski odbor in zadnja leta dolgi čas župana tuja — Italijana, Tommasi-ja. Strahovanje Slovencev od nasprotne strani je postalo uže tako splošno, da se Slovenci nismo mogli v tej občini za volilno borbo nikdar prav organizirati. Ni preostalo zatoraj drugo, nego osnovati bralno društvo, in evo, ker smo to pred par leti storili, smemo se sedaj zahvaliti uprav njemu, da smo v ravnokar minulej volitvi (dne 11. t. m.) nastopili uže kot krepka bojna moč, pred katero so se sedanjim gospodovalcem v resnici hlačiice tresle. Ker je toraj izid takošne volitve, pri kateri smo Slovenci vsaj moralno prvikat zmagali, na več strani zanimiv, dovoljujem si, podati tu o nje vršitvi in izidu nekatere drobnejše podatke.

Da je bila volilna agitacija od obeh strani nenavadno živa, svedoči to, da se izmed 78 volilcev ni vdeležilo volitve samo 14, a še ti so bili razan enega ali dveh edino naši ljudje, in sicer je izostal v prvem oddelku 1, v drugem 5, v tretjem 8; drugo vse bilo je navzoče, ali zastopano po pooblastilih. Za pooblastili prizadevali so si največ naši nasprotniki, ter so imeli eno od lastnikov kamnoloma, od firme „Gebrüder Grein“ še celo iz nemškega Gradca. Poleg tega so pridobili z mito ali strahovanjem na svojo stran skoro vse rokodelce in druge, ki nimajo niti pedi zemlje, ter postavili ta proletarijat (9 po številu) proti nam davkoplačilem v III. razredu. K tem treba še prističi one naše kmete, od katerih je bil še nekateri temu ali drugemu nemčurju kaj dolžan, katerim sta se zlasti dva lesna barantača zagrozila, kako jih bosta spravila v zadrego, ako ne bodo volili nasprotnike in pri tem še par naših, ki so bili izpuščeni, s čemur vsem jim je bilo jedva mogoče priboriti si v III. oddelku večino za 2—3 glasove med 46 navzočih volilcev. Uže so hoteli ploskati z rokami, ko nastopi v borbo drugi volilni oddelek, v katerem smo Slovenci z svojimi prej propalimi 3 kandidati izmed 10 navzočih volilcev z 2 glasovoma večine zmagali, dasi tudi se v tem 5 naših volitve ni vdeležilo in je neka nemčurska vdova oddala svoje pooblastilo obojim, našim in nasprotnikom. Postavno imelo bi biti sedaj oboje neveljavno, toda komisija je spoznala nemčursko pooblastilo za veljavno, a tudi vkljub temu vjeli so nasprotniki jedva 4 glasove. V prvem oddelku bila sta voljena dva naša kandidata, ter vrnil se jedva jeden nemški, kateri pa bo našeji stranki

pri volitvi župana več koristil, nego škodoval, ker je neizprosno nasprotnik v tretjem razredu voljenega Petruna, ki se tolikanj boji, da bi mu županski sedež izpodletel. Naši možje toraj so: Lipe Strajhar, predsednik bralnega društva, Edvard Pivec, Jože Miklavc, Janez Zapečnik in Janez Ladinik (vsi posestniki), dočim imajo nasprotniki zgolj Petruna, Ričnika (posilonemca), Loperta in plem. Gasteigerja. Italijan Tommasi propal je tako na dobro, da ni bil voljen niti kot odbornik, niti kot namestnik. In to je bil tudi naš glavni smoter, kateri, ko se je posrečil, dela tudi nam opravičeno veselje nad to zmago.

Dasi ne naštevamo drugih uže imenovanih manipulacij, s katerimi so si pridobivali nemčurji v 3. oddelku večino, moramo v resnici priznati, da sta jo zakrivila največ tukajšnja učitelja K. in V., ki sta se postavila v nasprotni tabor, ko bi se bila volitve lahko zdržala. Pustila sta nalašč učence do dopoludne same v šoli, da sta tu pokazala svoje renegatsko srce. To je tolikanj odurnejše, ker sta poprej našim obljubila, da ne bošta proti nam, ker je enemu njih dosedanjji župan in šolski svetnik Tommasi v šoli stanovanje odpovedal. Istina, dokler ima učiteljski stan take značaje, se pač ni čuditi, da učiteljstvo med ljudstvom ne živa spoštovanja in sosebno še takošni učitelji, kakor je baš teh eden, ki se ima edino našemu slovenskemu poslancu g. dru. Šucu zahvaliti, da je postal ribniški nadučitelj. Čemu se potem še čuditi, da nahaja pripoznanje med ljudstvom znani Liechtensteinov predlog? Vsaj ljubezni in spoštovanja njegovega takošni učitelji itak ne zaslužujejo.

Vse drugače pak sta se obnašala naša uzorca mlada duhovnika, č. g. provizor Kapler in kaplan Merc, ki sta pri neotesanosti naših posilonemcev morala požreti marsikatero grenko, ter bila sploh od te „inteligencije“ nazivana kot „črna agenta“. Niso ju prestrašile grožnje, niti napovedano sovraštvo; kot stebra in vodji stala sta zvesto na naši strani, ki je bila in je lahko na nju po pravici ponosna. Le z njuno pomočjo smo dosegli, da vemo sedaj za gotovo, da je zmaga bodoče volitve gotovo naša, kajti pri tej volitvi smo se Slovenci veliko naučili. Takošnim značajem bodi vsa čast! Demon nemčurstva bi ne razpenjal med nami toliko svojih moči, ako bi tudi prej imenovana učitelja imela le količkaj pojma o ljubezni do domovine.

S takošnimi breznačajniki in proletarijatom imamo se torej boriti! Da ne omagamo, opirati se nam je zgolj na lastno narodno prepričanje, lastno domovinsko ljubezen, ki ne nahaja nikake zaslombe od strani srečnejših bratov, posebno od središča naše Slovenije. Kako lahko pak bi bilo nekaterim, zlasti uredništvom raznih časopisov, naše bralno društvo vsaj moralno podpirati! Ker je društvo še mlado in slabo, da se z pičlimi lastnimi dohodki ne more dosti pomagati, imeli smo zlasti letos jako malo časopisov, da skoraj za razposojevati prav ničesar nismo imeli. V ta smoter pak bi dobro služile razne važnejše številke naših dnevnikov (in drugih listov) dasi tudi uže citane in zastarele, ako bi se našel dobitnik, ki bi jih nam blagovolil pošiljati. Zares v takih stvareh je skopost in varčnost pač vse graje vredna. Vsaj je vzbujena narodnost enega kraja pridobitev cele naše domovine, ne pak samo nekaterih posameznikov. O tej priložnosti mi je pač dolžnost očitno pohvaliti darežljivost našega predsednika bralnega društva, ki je toliko daroval, da se je lanjski pomanjkljaj in letošnji nedostatek pri računu društvenem, v znesku 24 gld. pokrtil, da ima sedaj društvo uže nekaj goldinarjev v svoji blagajnici. Kdor tako dela, ta ne kaže samo z besedo, marveč tudi z dejanjem, da je pravi Slovenec, in takošnih požrtvovalnih mož nam je tukaj zares nad vse potreba. Naj bi se mu zatoj našlo dosti posnemovalcev!

Domače vesti.

Politično društvo „Edinost“ pozivlje vse gg. odbornike in namestnike k odborovej seji, katera bo v nedeljo dné 23. t. m. točno ob 10. uri dp. v prostorih delal. podpornega društva (Via Molin piccolo št. 1. I. nadstropje.) Dnevni red je nastopni: 1. Pogovor gledé novega urednika društvenemu glasilu; 2. določbe o prihodnjem občnem zboru in 3. dogovori o prihodnjih volitvah.

Ker so vse tri točke za naše društvo posebne važnosti, pozivljamo

vse gg. odbornike in namestnike, da se te seje brezpogojno vdeležé.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrala je „stara pevška garda“ mej seboj 3 gld. 01½ kr.

Diocezanske vesti: Č. g. Vinko Štubelj, vikar v Podsobotinu, dobil je dekret za vikarijo v Gabrijah pri Šmarjah; č. g. Josip Mašera pa kot upravitelj osiročenege vikarijata v Podsobotinu v duhovskih in gospodarskih zadevah. V mašnike so bili posvečeni naslednji bogoslovci četrtletniki goriške nadškofije: Karol Prinčič iz Kobarida, Jožef Strancar iz Ustij in Aleksander Zamparo iz Gradišča. Nove maše so imeli na praznik D. M. S. dec. v svojih rojstnih krajih.

Irredenta. Imeli smo, žalibog uže preveč priložnosti, da spregovorimo kakoršno koli, skoraj vsak dan se ponavljajočo novost o naših „nereščenih“. Drznost tržaške „irredente“ pa presega uže vse meje.

Akoprav nazivajo nekatera tržaška italijanska glasila vse pojave surovosti in sovražtva do vsega, kar je avstrijsko, z besedo „otročerije“, prepričani smo, da so te „otročerije“ dobro vtemeljenje v nazorih tržaških kolovodij. „Otročerije“ so bili plakati, kateri so se videli po tržaškem mestu o priliki bivanja Nj. Veličanstva cesarja v Trstu, — kakor smo to žalostno znamenje tržaških Italijanov udanosti (Città fedelissima) v kratkem omenili v št. 97. našega lista, — „otročerije“ so tudi druge izjave surovosti, kakor n. pr. mazanje slovenskih napisov nad prodajalnici; „otročerije“ so tudi napadi na poznate rodoljube itd. Da se pa te „otročerije“ uže enkrat ustavijo, preskrbeli so naši domačini sami, kajti strazilo so neko tablo v ulici Ghega. — o kateri smo nedavno govorili — ter res zasačili ptička, kateri jo je prišel ne le mazati, temveč vkrasti! Čudno je, da se ta irredentovska, protislovenska ptica imenuje Weide in je baje rojen Ljubljčan. Za sedaj so ga spravili pod ključ in izvestno ne bo de bodoče prihajal v „fjakerju“, da maže in krađe slovenske napise. — „Otročerija“ je baje tudi, da je isti večer Rojančan I. B. dregnul bre z vzroka vrliga rodoljuba gospoda I. D. z nožem pod rebra. — „Otročerija“ je baje tudi to, da so dotičnega vročekrvneža spravili v varno zavetje. — Nadejamo se, da preiskava spravi na dan resno stran teh najnovejših „otročerij“ in s tem odkrije vsaj jeden člen dolge verige tržaške irredente.

Nikar v Ameriko! Ko je začela med našimi rojaki, skoraj bi rekli nadvladovati nalezljiva bolezen izseljevanja, vstavljali smo se takim neresnim mislim, kolikor je bilo v naši moči. Pisali smo posebne članke, v katerih smo odsvetovali našim rojakom izselitve, govorili smo o bēdi, katera čaka nesrečnike v novem svetu, ali — bilo je žalibog vse zaman.

Da smo imeli prav, potrjuje nam brzojav, katerega smo priobčili uže v zadnji številki našega lista in nastopno „Svarilo“, katero je izdalo naše ces. kr. dež. namestništvo v slovenskem, hrvaškem, italijanskem in nemškem jeziku. Akoprav je to „Svarilo“ nabito po javnih krajih, zdi nam se vendar dovolj važno, da je priobčimo polnoglasno. Sleherai naših č. gg. čitateljev bode v njem sicer našel obilno jezikovnih pogrešek, toda mi nikakor ne moremo odgovarjati zato, ako se pri sl. c. kr. dež. namestništvu ne zna pravilne slovenščine.

Svarilo slovi tako-le:

Št. 20.060/III.

Svarilo.

Vsled ukaza vis. c. kr. Ministerstva notrajnih zadev dne 8. decembra 1888. št. 5741 M. I. se da na znanje v svarilo vseh tistih, kateri imajo v mislih izseliti si v Brasilijo (Rio de Janeiro), da oni tri sto avstrijski priselniki, kateri so tam došli v začetku meseca decembra 1888, so se vidili zapeljani, z nadejo boljšiga stanja v sleparijo spravljani, v veliko nadlogo najdeni in so zavolj tega prosili, da se zopet dam spravijo.

Tako je poročilo uradno po telegrafu c. in kr. glavni konsulat v Rio de Janeiro dne 5. decembra 1888 na vis. c. in kr. Ministerstvo zunajnih zadev.

Na to žalostno stanje treh sto soderžavljajnov v ptuji deželi vsaki, ki bi nameraval, kakor oni se kje izseliti, so s svarilom opomni, nikakor ne verjeti sleparnim obljubam ugodnega stanja v južni Ameriki, naj pridejo od kako koli strani. V Trstu dne 14. dec. 1888.

Od c. kr. Namestništva.

Sloveči naš „Impertinente“ navalil je zopet enkrat na naše okoličane, ker pri-

hajajo ob nedeljah v cerkev sv. Antona novega ter se vstavljajo pred ali po končanej službi pred cerkvijo. Zavrnilo ga je sicer, kakor se ne bi bili niti nadejali, poslužbeno glasilo „Adria“ v svojej številki 350/51 ali vendar bi imeli ironičnemu zavračanju „Adrije“ dodati še nekoliko kratkih opazk. Po našem skromnem mnenju bi imel „Indip.“ popolnoma prav klicati vlado na pomoč proti sestanku Slovencev v Trstu, ako bi se zbirali pred synagogo ter zapirali pot židom v njih svetišče. Potem bi imel vsaj vzroka misliti, da je njegova „neodvisnost“ in čisto italijanstvo v nevarnosti. — „Indip.“ menda ne vidi Furlanov in sinov izraelskih, ki se skupljajo na borznem trgu iskajoč zaslužka. Naj odpravlja njih v svojo domovino! — Povemo mu tudi, ako tega še ne vé, daje v Italiji sploh navada, da se delalci o nedeljah zbirajo v mestu, ter se dogovarjajo o svojih opravilih. Nikdar pa se ni še slišalo, pa bi se kdo nad takimi sestanki spodtikal. V Trstu, se ve da, je to izjema, ker se pri sv. Antonu novemu ne shajajo Furlani, ampak — Slovenci. To bōde „Indip.“ v oči! Zatorej ima „Adria“ prav, ako predlaga, naj se napravi Slovincem posebna borza, kjer morejo razpravljati svoje posle, ali pa rekli bi mi, naj se jim odstopi vsake nedelje synagoga, potem se morejo okoličani dogovarjati med zidovjem in nobeden se ne boje mogel pohujšati nad slovensko govorico v javnej ulici.

Magistrat tržaški kuje svoj italijanski značaj o vsakej priliki v zveze. Kolikokrat uže smo se tožili, da se zaničuje v magistratskih uradih naš jezik, prosili smo pomoči, ali vse tožbe bile so zastoj. K dolgej vrsti krivic, katere se dogajajo po osebnih italijanskih uradnikih Slovincem, dodajemo še nastopno: Dne 15. t. m. prišlo je po opravljenih 5 seljakov iz Padriča in Gropade k uradniku L. na magistrat. Gospod L. je siromašne „ščave“ osorno opomnil, — seveda v jeziku del „dolce si“ — naj govore italijanski, ali pa naj si priskrbe tolmača. (Sic! Kadar pa sprejemate slovenske forintače za Vaše naklade, takrat vam ni treba tolmača?) Seljaki morali so na to oditi in čakali so preko 2 uri, da dobe človeka, kateri bi jim tolmačil pred strogim gosp. L.-om njih zahteve, ali dobili ga niso. Morali so se zatorej vrnti domu, ne da bi bili svoj posel opravili.

Brez daljne opazke objavljamo to osornost magistratskega uradnika.

Občinski svet tržaški ima dné 20. t. m. o 6½ uri zvečer javno sejo z nastopnim dnevnim redom: 1. volitev pravnega in peticijskega odseka; 2. predlog mestne delegacije glede načrta o razširjenju mestne razsvitljave; 3. predlog proračuna mestne plinarne za leto 1889; 4. predlog proračuna mestne uprave za leto 1889.

Pekovska zadruga v Trstu ima danes ob 4½ uri pp. v svojih društvenih prostorih (Acquedotto, h. št. 9.) izredni občni zbor. Na dnevnem redu je tudi predlog o premeni določb za prodajo kruha.

Konflikacija. Št. 288. „Slov. Naroda“ zaplenilo je c. kr. državno pravdnništvo v Ljubljani zaradi „Nedeljskega pisma“. — Uredništvo bo de uložilo ugovor proti zapleni.

Slovenski pravnik. Štev. 12. prinaša nastopno vsebino: 1. V katerem razmerji stojijo določila zakona z dne 16. marca 1884. št. 36. d. z. z določilom § 953. o. d. z. 2. Pravniški razgovori VII. 3. Pravosodje. 4. O izdanih zakonov v slovenskem jeziku. 5. Listek. 6. Drobne vesti. 7. Epilog.

„Slovenski svet“ prinaša v svojej 23. številki nastopno vsebino: Kulturno orožje. — Jezik, književnost in kultura. — Slovanska ornamentika. — Nasledstvo kmetij. — Psoglavci. — Pogled po slovanskem svetu. — Književnost.

Učiteljski tovariš. Št. 24. prinaša nastopno vsebino: 1. Trmoglavnost. 2. Knjiga Slovenska. 3. Dr. Ivan Anton Skopoli. 4. Poročilo o pošiljatih za „Prvo slovensko stalno učilsko razstavo Pedagoškega društva“ v Krškem. 5. Ocena harmonije. 6. Književnost. 7. Dopisi. 8. Premene pri učiteljstvu. 9. Razpis učiteljskih služeb.

Narodna knjižnica, zbirka romanov, povesti, dramatičnih iger, izvornih slovenskih in preloženih iz drugih slovenskih jezikov, začela je v Ljubljani izhajati. Prvi zvezek, ki se še razpošilja, prinaša izvorni roman: „Pobratimi“ iz peresa marljivega našega pisatelja gosp. dra. J. V. o šnjaka. Snov temu romanu je zajel pisatelj iz nedavno pretekle dobe narodnega našega gibanja. Z živimi barvami nam riše narodne boje na južnem Štajerskem koncem 1860. in začetkom 1870. let in njih upliv na socialno življenje. Zraven glavnih dejateljev, optimističnega

dra. Devina in pesimističnega njegovega pobratima dra. Dolnika nam predstavlja celo vrsto oseb, moških in ženskih, prototipe, ki jih še danes srečavamo v naših mestih in trgih. Uverjeni smo, da bode slovensko občinstvo radostno segalo po knjigi, v kateri pisatelj v povestni obliki navdušuje svoj narod za narodne ideje, okrepeča zaupanje v gotovi uspeh ter se bojuje proti pesimizmu, ki gloda na zdravem jedru narodovem. Narodno „knjižnico“ uredjuje g. Anton Trstenjak. Cena prvemu zvezku, obsegajočemu 15 tiskanih pol in elegantno vezanemu je 1 gld. 20 kr. Dobiva se v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani in pri vseh knjigotržcih.

O izselitvi v Ameriko, prinaša „Sl.“ v 289. številki nastopno vest: „V postojnskem okraji je vse vrtoglavo zaradi Amerike. Staro in mlado, samec in očetje z družinami, delavci, ki na rokah živé, in tudi posestniki hité v Trst zapisavat se in v Postojino po potne liste, da bi ne zamudili zlate prilike, priti v deželo kolo-bocijo, v kateri bodo s kavo ceste posipali in s pomarančami balincali. Da bi se jih vsaj več kot polovico ne kesalo, še predno bodo mimo Herkulovih stebrov priplavali v široko atlantsko morje!“ Čitajte, Postojinčanje našo denašnjo vest: „Nikar v Ameriko!“ Iz te razvidite, kaj vas pričakuje v „zlati Braziliji“.

Dež. odbor goriški imenoval je svojim zastopnikom v dež. šolskem svetu dr. Nik. Tonkljaja.

O dež. blaznici v Gorici čitamo v 48. št. „Soče“ nastopno: Dež. norišnica zidala se bo vendar, kakor se zdi, v Gorici. Dež. zbor naročil je bil dež. odboru uže pred dvema letoma, naj omisli vse potrebne priprave, da se bo zidala norišnica, norišnica in hiralnica. Študije napredujejo jako počasi in zadevajo v prvi vrsti norišnico. Deželni odbor stopil je v tem oziru v dogovore s tukajšnjim zdravniškim društvom in stvar se pomika naprej, tako da s časom pridemo do tega, česar je bilo treba. Mnoge zasluge v tem oziru ima dr. Rojic, ki je zadnja leta neprenehoma opozarjal na pomanjkljivosti in sedanji začasni norišnici. Najbrže vsled njegove interpelacije v zadnjem zasedanju dež. zbora poslalo je namestništvo po ukazu c. kr. ministerstva pretekli teden veliko komisijo v sedanjo norišnico. Komisija je ukazala nekatero začasne promembe in zboljšanja ter je izrekla, da je neobhodno potrebna nova deželna norišnica. Naj bi se posrečilo dež. zastopnikom in vsem, ki pri tej stvari sodelujejo, da bi se to poreče vprašanje rešilo v čast deželi brez gmotne zgube, kakeršne se žalibog pogosto kažejo v javnih napravah, n. pr. občinskih.

Vozna pošta se odpre iz Grahovega v Tomlin dné 1. januarja l. 1889. — Sprejemala bo de tudi popotnike.

Statistika umrlih. Od 2. do 8. decembra 1888. umrlo je v Trstu 74 oseb in sicer 33 moških in 41 ženskih. Po starosti jih je bilo: 17 do 1., 10 do 5., 3 do 20., 6 do 30., 2 do 40., 16 do 60., 17 do 80. leta in 2 preko 80 let in 1 neznan starosti. Lani je umrlo v istej dobi 6 oseb več. Poprečno je umrlo izmed 1000 oseb 24-66.

RAZNE VESTI.

Društvo „Oberdank“ v Rimu sklenilo je, prirediti dné 23. t. m. sijajno procesijo, da nese lavorjev venec na čast obešenega Oberdanka na kapitol. Agitiralo se je na vse kriplje, da se pregovori občinstvo k mnogobrojnej udeležbi slovesne procesije, na čast „zadnjemu mučeniku Italije“. Nameravalo se je potem napraviti protiaustrijske demonstracije pred avstrijskim konzulatom. Policija je pa zaplenila dotične plakate, prepovedala obhod in pripravila se, da zabrani tudi demonstracije. Vender se je bati, da bode društvo skušalo izvesti vkljub prepovedi svojo nakano.

Za poplavljenke na Tirolskem stigle so nadalje tržaškemu namestništvu nastopne svote: Nabranih v okraju Voloskem gld. 27.07; v Tolminkem gld. 42.22; Gradiškem gld. 48.03 in Lošnju gld. 21.54. Hvalevredno je, da se tudi naši rojaci s tolikim sočutjem spominjajo nesreče avstrijskih Tirolcev.

Žid — lastnik in urednik katoliškega lista. — Poleg nemškega lista „Oesterr. Volksfreund“ izhaja nekje na Ogerskem katoliški tednik „Uj társadalom“ (Nova družba); izdajatelj in urednik tega lista je žid Arno Meyer, in sotrudniki njegovi so vsi židje. — Izdajatelj katoliškega tednika „A katolikus Csald“ (Katoliška družina) je žid Singer. Iz tega je razvidno, v koliki meri je Ogerska uže požidovljena

Največe mesto na svetu je London. Obsega 700 angleških milj, ter broji 4.869.000 prebivalcev, mej temi 260.000 tujcev. V njem stanuje več židov, kakor jih je v Palestini, več Ircev, kakor jih je v Dublinu, več Škotov, kakor jih je v Edinburgu. Vsakih pet minut se rodi, vsakih osem minut umrje eden človek. Nesreč se pripeti povprek na dan po sedem. Vsako leto se zgradi 9000 novih hiš. Razsvetljava s plinom stane vsako leto 15 milijonov frankov. Dnevnikov in tedenskih listov izhaja v Londonu blizu 400. Požarov je povprek na leto 600.

Dunajska borska.
dne 18. decembra.

Knjuzni dr. dolg v bankoveih	—	—	gl. 81 80
—	—	—	82 60
Zlata renta	—	—	109 30
5% avstrijska renta	—	—	94 65
Dolnice narodne banke	—	—	876 —
Kreditne dolnice	—	—	304 60
London 10 lir sterlin	—	—	121 80
Francoski napoleonori	—	—	9 62
C. kr. cekini	—	—	5 77
Nemške marke	—	—	59 67 1/2

Zahvala

Podpisani zahvaljuje se najtoplje vsem sorodnikom, čest. duhovščini, g. učitelju, šolskeji mladini in sl. občinstvu, kateri so spremlili dne 15. t. m. k zadnjem počitku premilo soprogo Uršulo Grlica.

V Brezovici, dne 17. dec. 1888.

Zaluzjoči soprog:
Andr. Grlica.

Št. 25.

Mesto zdravnika

za sodnijski okraj Podgrad v Istri razpisuje se za letno plačo 800 gl. in potno odškodnino (pavšalom) 200 gl. Zdravnik stanovati mora v Podgradu, kjer je sedež okrajni sodnijski in drugim uradom, mora imeti svojo lekarno in govoriti jeden slovenski jezik.

Natančnejši pogoji leže na ogled pri podpisaneu odboru in se na zahtevo tudi dopošljejo.

Prošnje za to mesto poslati je podpisaneu odboru v 6 tednih.

Okrajni zdravstveni odbor

Podgrad v Istri 15. decembra 1888.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoce poznatu, te obilnimi modernimi pisмени i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU
U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (skladišću) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

2) Onda ima na prodaj slijedeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaju ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije	50	nv.
sada 40 tvrdo vezana	n.	60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec	n.	20
Vilim Tel, prevod Cegnara	n.	40
Ljudmila prevod J. Lebana	n.	20
Filip prevod Križmana	n.	20
Antigona prevod Križmana	n.	20
Trst in okolica od Sile	n.	30
Pjesma o zvona prevod A. K. Istranin	n.	20
Istra pjesma "A. K."	n.	20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskavnica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Dr. VALENTINA ZARNIKA
ZBRANI SPISI

I. ZVEZEK:
PRIPOVEDNI SPISI.
UREDIL
IVAN ŽELEZNIKAR.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bje, človeka pa ni! — Maščevanje usode — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovšem uzorci in res krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. — Cena knjižici je 1 gl., s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Agenti,

ki se hočejo baviti z prodajanjem postavno izdanih državnih in premijnih srečk, sprejme v službovanje neka inozemska banka proti visoki proviziji, odnosno proti stalnej plači. Prednost imajo agenti, ki delajo za ogerske banke.

Ponudbe sprejma: „Comptoir der Brünnner Bankbeamten, Brünn, Wanderstrasse Nr. 4, II. St.“

Najboljša in najcenejša angleška
ura v remontoirnej obliki z nihalom!

Unicum sedajnosti!

Samo 4 gl. namesto 15 gl. 10 letna garancija da se kazalo sveti in 2 letna garancija, da ide ura točno.

Ta ura, ki je odlikovana z 9 zlatimi, srebrnimi in mednimi koležkami je v okvirju iz ču vnapel zlate kovine po gore stoječem načrtu ter ima patento ano pliščato stekleno k za o, katero ima čudovito lastnost, da se v temnej noči samo ob sebi

sveti kakor mesečni žarki.

Razun tega ima budilni zvonček, ki se more staviti na kateri koli čas, 2 brončana težala in, kar je cena, vključljivo odprava v lesenih zabojih, stavljena samo na štiri goldinarje, more si vsak o kupit tako izvestno, trpežno uro, ki je prava dika vsakemu stanovaju. Pošilja se proti gotov m denarju ali proti poštnem povzetju.

Exporthaus „zur Kaiserin Maria Theresia“, Wien.

III. Bezirk, Krieglergasse II, Parterre Thür 5.

Najcenejši izvor za kupovanje za zimsko sezijo in Božič!

J. & S. Kessler v Brnu,

Ferdinandove ulice št. 7 sn.,

razpošiljata po poštnem povzetju:

10 metrov zimskega lodna za žen ke ob ke dvojni škokosti	gl. 5 50
10 metrov Vallerie-fianele za ženske ob k, najnovjši uzorec	gl. 4 —
10 metrov kalmuka, t. žke baže, najnovjši ozo	gl. 2 70.
10 metrov barhanta za obleke, težke baže, najnovjši uzorec	gl. 3 —
10 metrov blaga za ponočne suknje, kr. ž. soga, najnovjši uzorec	gl. 2 50
29 vatov Prostejevskega barhanta, moder in najav gl. 5 b 1 in mod. 6	gl. 6 —
3 10 m tra blaga za moško obleko za zimo la, gl. 5 50 II.	gl. 3 75
2 10 m tra blaga za ženske suknje, modnega la, gl. 10 —, II.	gl. 6 —
2 10 m tra blaga za ogrtače, modnega.	gl. 6 —
6. kap iz pliša za gospode in dečke	gl. 1 50
1. žabraka, 190 m dolga 140 cm. široka, t. žotta gl. 250, II. siva	gl. 1 50
1 Angora-ogrinjalo za zimo 1/4 la, gl. 6 — II.	gl. 2 80
1 ženski jopi iz ovčje volne, (Jesky vs b modne barve la, gl. 3. II.	gl. 1 50
3 krili iz klobučine bogato tamburirani, mod. 6 sivi in rujavi	gl. 3 —
6 parov ženskih nogovic pl. tenih v vsch barvah, pr. gostih	gl. 1 50
1 platnena rjuha, 2 m tra dolga brez šiva	gl. 1 50
10 metrov posebne preproge, težke aže	gl. 3 50
1 moška srajca bela i. crnava, la gl. 1 50, II.	gl. 1 20
3 delavske srajce iz teškega ovsf rda	gl. 2 —
3 par. gač i. barhanta platna la, gl. 2 50, II.	gl. 1 80
9 parov ženskih kratkih nogovic, pl. tenih, v vsch barvah	gl. 1 10
6 ženskih srajc iz modnega lina ali šifona la gl. 5. II.	gl. 3 25
3 nočni korseti i. šifona, vezani la, gl. 4. — II.	gl. 1 80
1 zastor iz jute, m. šk. ners, t. gl. 3 50, II.	gl. 2 30
1 garnitura pregrinjaj, 1 prt in 2 p. st. pregr. iz ripsa gl. 4 50, iz jut	gl. 3 50
29 vatov domačega platna, t. žke baže 1/4 gl. 5 50 1/4	gl. 4 20
29 vatov oksforda najnovjši naris	gl. 4 50
9 vatov kanafasa, najnovjši naris, najboljše baže	gl. 6. —
3 prt. vseh barv, 1/4 gl. 2 — 1/4	gl. 1 —

Uzorci zastoj in franko.

Oglas.

V ulici Acquadotto šte. 4 odpre se nova trgovina z svežim sadjem, zelenjavo, Marinjem cvetjem, ribami za akvarije, konzervami za hrano, kitajskim čajem, angleškimi biskoti, pravim jamajskim rumom in južnim vočjem po jako nizkih cenah ter se ob enem jamči za pristnost blaga. — Na vslogo p. n. občinstva je poseben težak, ki dostavlja nakupljene stvari na stanovanje.

SUKNO
razpošilja za gotov denar ali po poštnem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrsti:	3-10 m, cela obleka, samo f. 3.50
	3-10 m, boljša, 4.90
	3-10 m, fino 8. —
	3-10 m, j. 10. —
	2-10 m, površna suknja 6. —
	3-10 m, črna sal. obleka 10. —

Kar ni komu všeč, se lahko vrne uzorec franko. — Naslov: Tuchfabrikslager FRIEDRICH BRUNNER Na drobno. Brünn. Na debelo. Op. Uzorec za gospodo krojače nefrankovani.

Gorsko maslo. 1 kg. . . . . 85 kr.
" 5 " franko . . . . . 4 f. 25 kr.
Namizno " 1 " . . . . . 95 "
Ovčji sir " 1 " . . . . . 60 "
" 5 " franko . . . . . 3 f. 10 "
Radgorski sir od piva 50 kom. . . . . 90 "

Pošilja po poštnem povzetju trgovina

F. R. HEGRAT
Frenštát pod Radhoštem Moravska.

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.
V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2%
8- " " 2 " 3-mesečni " 2 1/4%
30- " " 3 1/4 " 6- " " 2 1/2%
Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nov obrestna tarifa na temelju odpovedi od 22 oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predumi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.
Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 48--16

Želodčne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edina in nedosegljiva želodčna pijača. Da si človek izvoli pravi čudežni priporočilo, niso nič drugega nego škodljiva zmes. Edin jeruzalemski balzam si je zagotovil vsled svoje priprosti sestave, odlično oživljajoče in želodčne sivo hitro kr. učalne m. di pravico prednosti nad vsemi v tej stroki znanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakom dnevom veče prašanje po nemu. Ta balzam bogat na delajočih anovih kineške rebarbare, katera korenike je poznana med mnogim ugodnega upliva na prebavljanje in čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti vsem v želodcu odvisnim od slabega preb. vlijanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in znanstvenici priporočujejo proti neješčnosti, zabasaju, smrdljivi sapl, gnusju, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, steneči in vsakej bolezni v črevesju.

Večina raznih kapijic, izlečkov itd, katera se občinstvu kakor pravi čudežni priporočilo, niso nič drugega nego škodljiva zmes. Edin jeruzalemski balzam si je zagotovil vsled svoje priprosti sestave, odlično oživljajoče in želodčne sivo hitro kr. učalne m. di pravico prednosti nad vsemi v tej stroki znanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakom dnevom veče prašanje po nemu. Ta balzam bogat na delajočih anovih kineške rebarbare, katera korenike je poznana med mnogim ugodnega upliva na prebavljanje in čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti vsem v želodcu odvisnim od slabega preb. vlijanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in znanstvenici priporočujejo proti neješčnosti, zabasaju, smrdljivi sapl, gnusju, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, steneči in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1-15

GLAVNO SKLADIŠČE U LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marka Barasini i G. B. Pontoni, na Reki v lekarni al R. denora, G. Gmeiner, v Kormnu v lekarni A. Franzosa, v Tominu v lekarni E. Palisa.

11-25

Brnsko sukno

pošiljem proti gotovem denarju ali poštnem povzetju za neverjetno nizko ceno in sicer

samo dobre vrsti

3 10 metrov dolgo, na zimsko obleko . . . . . f. 3 75
3 10 metrov dolgo, na boljšo zimsko obleko . . . . . f. 5 20
3 10 metrov dolgo, na boljšo zimsko obleko . . . . . f. 6. —
3 10 metrov dolgo, na fino zimsko obleko . . . . . f. 8. —
3 10 metrov dolgo, na fino zimsko obleko . . . . . f. 10. —
3 10 metrov dolgo, na jako fino zimsko obl ko . . . . . f. 12. —
3 10 metrov dolgo, na najfinjšo z msko sukno . . . . . f. 14. —
3 10 metrov dolgo, na najbolj fino zimsko sukno . . . . . f. 16. —

Najodličnejše brnsko sukno za suknje

2 10 metrov dolgo, na kompletno zimsko sukno . . . . . f. 5. —
2 10 metrov dolgo, na boljšo zimsko sukno . . . . . f. 5 50
2 10 metrov dolgo, na fino zimsko sukno . . . . . f. 6. —
2 10 metrov dolgo, na najfinjšo zimsko sukno . . . . . f. 10. —

Štajersko valjano sukno

za lovske suknje in menčikov 2 10 metrov . . . . . f. 5 20

Edina kristijanska tvrdka za razpošiljatve

Karol Pechaczek

Brünn, Krautmarkt 13.

— Uzorec zastoj in franko. —

Izdajatelj in odgovorni urednik Julij Mikota.

Tiskarna Dolenc v Trstu.